

Tijd, vrijheid en verbeelding¹

Annelies Desmet •

Mama en ik zitten op de trein naar Londen. Wij. Met z'n twee. In de trein. De twee ereleden van Dé Boekenclub, onderweg naar een bank in een park in Londen om daar *Pride & Prejudice* te bespreken. Onze boekenclub bleek al na boek nummer drie stiekem vooral ruimte te maken om moeder-dochtergesprekken te voeren. Zoals over de kamerjas. Een kledingstuk gewijd aan een totaal verwaarloosde tijdsbesteding: het zijn. Gewoon thuis, zijn. Niet slapen (pyjama), koken (schort), tv kijken (jogging) of kuisen ('slechte kleren'), de kamerjas is expliciet ongepast voor alle bovenstaande werkwoorden. Hij laat zich dragen voor specifieke afleidingen en dwalingen in huis, zoals daar zijn: lezen, uit het raam staren, je poriën inspecteren, kaarsen in kandelaars smelten en de overgebleven was op een bolletje rollen tussen duim en wijsvinger, de achterkant van platenhoezen lezen, kaders weer recht hangen, je oor tegen de muur leggen om de burens te horen vrijen, muziek beluisteren (echt beluisteren), de post uit de brievenbus halen en vervolgens wegleggen.

Ik vertel over mijn herinnering aan die van haar. Afgewassen, lichtblauw ka-toen, pront opstaand kraagje, uitlopende driekwartmouwen en een ooit helder witte print van bloesems en vogels. Pracht. Zo eentje wil ik dus! En anders wil ik hem wel erven, zeg ik haar. Klinkt grof, maar het is een spel dat al jaren speelt in ons kleine gezin. Een blijk van appreciatie voor je afkomst, dat waar je mee omringd bent geweest. Op een dag stond ik als kleine voor de kaptafel met daarop mama haar collectie aan parfumsflesjes, kanten zakdoeken en errond enkele schilderijen. Ik maakte een imperialistisch wuifgebaar en declameerde: 'Dit zal ik ooit erven.' Tot mama's grote vreugde, die het als een

1 Dit essay is afkomstig uit het boek *Wensen doe je beter luidop* van Desmet, A. (2022). Goodcopy.ink.

• Annelies Desmet is filosofe. Ze kijkt, denkt en schrijft op zoek naar een liefdevolle manier om zich tot de wereld te verhouden en haar misschien zelfs schoner te maken.

E-mail: info@anneliesdesmet.com

compliment las, en tot grote ontsteltenis van mijn broer (die zich in snelheid gepakt voelde). Hij liep naar de kast in de keuken waar alle recepten in bewaard werden en tikte prompt de gehele inhoud af. Stilaan verdeelde zich alles van waarde. Ik de jazz, hij klassiek. De kunst ging kader per kader over de toog en nadat we elk onze eigen plek betrokken, betrapten we elkaar om beurten op enkele pre-mortem toekenningen die niet op voorhand aangegeven waren. Met de nodige verhitte onlogica over en weer. Ik tikte dus de kamerjas af.

★

Zij kent de geneugten van het leven in een kamerjas en benadrukt het belang eentje uit te kiezen waarin je je gedragen voelt. Want het vraagt moed om vandaag te kiezen om gewoon te zijn. Gewoon, thuis, zijn. Doelloos zinvol. Hij moet tweedehands zijn, één leven is te kort om een kamerjas grondig te dragen. Eigenlijk is de relatie met een kamerjas meer die van een rentmeester, je let even op de kamerjas en geeft hem dan door. Belangrijker nog, je let er even op dat de kunst van de kamerjas dragen niet verloren gaat en geeft die door. Het is zowat het tegenovergestelde als een horloge van je grootvader krijgen. Die horloge zegt, kijk, hier is de tijd, en de tijd gaat je nooit meer met rust laten, hij rust om je pols als een boei die je niet zal redden in nood. De kamerjas daarentegen, hangt zich lief om de schouders, knijpt er even in en zegt zacht maar kordaat in het onbesuisde oor: 'Jij kiest zelf hoe laat het is.'

In de planning en continu veranderende beslissingsboom die ons weekend in Londen ordent nemen we de variabele 'kamerjas voor Annelies zoeken' mee op. Het voegt zich tussen Guinness drinken, oesters eten, zo veel mogelijk boekenwinkels binnengaan, onmogelijk veel tentoonstellingen zien en aperitieven. Ergens in die ordening belanden we in een gigantisch hippe ondergrondse tweedehandsmarkt. Honderden uitpuilende standjes op elkaar gepropt met om ter luidste tweedehandsmuziek. En ze begint te dansen. Op Tina Turner. Dé mama-dans, bijtrekpas, totaal verkeerde tekst, knippende vingers en een beetje schokkerig op en neer gaan waardoor de hals die van een wandelende duif lijkt, voor-achter-voor-achter. Mijn moeder danst op een publieke plaats en ik zak niet door de grond. Kleine mijlpaal. In de overdaad aan kleding kan je niets vinden wat je zocht, enkel dat wat je niet verwachtte. Net zoals je in een goede boekenwinkel vol vertrouwen opstapelt en naar de

kassier schuift met al wat je niet wist dat je niet kende maar oh zo graag wil leren kennen. Geen kamerjas dus. Het weekend geeft ons veel, maar niet dat.

★

Een maand na Londen vieren we de verjaardag van mijn broer en mij en ik doe mijn best de boel niet te saboteren. Mama heeft letterlijk een koffer vol cadeaus naar het restaurant gerold. Ik krijg een zacht pakketje toegestopt. 'Het is iets tweedehands!' Ze ontploft bijna van plezier. Ik durf niet vermoeden, schuif mijn vingers voorzichtig onder het droge papier en mijn vingertoppen ontwaren een licht katoen, stijf van de droogkuis. Haar kamerjas. Ze kijkt naar mij terwijl ik hem voorzichtig uit zijn verpakking til, haar ogen hangen hem over mijn schouders en spreken me zacht maar kordaat toe: 'Jij, jij kiest zelf hoe laat het is.'

De volgende ochtend sta ik in de keuken fruit te snijden in mijn nieuwe kamerjas. Fruit snijden is eerder ontwaken dan echt koken, dus dat mag nog net. Het is een heerlijk stille ochtend, de herfst hangt in de lucht en de binnenkamers verheugen zich al op meer gezelschap. Ik ben gewoon thuis. Mijn lief wandelt op blote voeten de keuken binnen. Hij blijft staan in de deuropening, neemt me grondig op, brengt zijn handpalmen tegen elkaar voor zijn borst en maakt een lichte buiging. Voor mij en mijn kamerjas. Ik wens het iedereen toe, tijd, vrijheid en verbeelding. En de juiste kamerjas, eentje waarin je je gedragen voelt.

